

Bojový řád jednotek požární ochrany - taktické postupy zásahu

Název:		21
Lesní požáry	Metodický list číslo	P
	Vydáno dne: 30. listopadu 2017	Stran: 3

I.

Charakteristika

- 1) Z hlediska orientace je les členěn na polesí a na základní tvarové plánovací jednotky zvané oddělení. Každé oddělení je rozděleno na řadu porostů. Jednotlivé porosty se od sebe liší druhem dřeviny, jejím stářím, bonitou a způsobem hospodaření. Podle zákona¹ zajišťuje odbornou úroveň hospodaření v lese „odborný lesní hospodář“, od kterého je možno získat předcházející informace.
- 2) Průběh a taktiku hašení lesních požárů ovlivňují:
  - a) klimatické podmínky
    - i) relativní vlhkost vzduchu, množství srážek (dlouhotrvající sucho),
    - ii) směr, síla a rychlost větru,
    - iii) délka a intenzita slunečního záření a venkovní teplota,
  - b) hořlavost lesních porostů podle druhu dřeviny a stáří,
  - c) půdní kryt a konfigurace terénu včetně přírodních překážek,
  - d) dostupnost pro požární techniku a vzdálenost vodních zdrojů.
- 3) Lesní požáry lze rozdělit na:
  - a) podzemní - požáry rašeliny nebo vrstvy hlubokého humusu projevující se skrytým hořením pod vrstvou hrabanky,
  - b) pozemní - požár půdního krytu (hrabanka, tráva, mech),
  - c) korunový (vysoký) - požár ve větvích stromů, který nastává přechodem z pozemního požáru, když se oheň dostane k větvím a zapálí je; tento druh požáru je nejnebezpečnější (zejména u jehličnanů) a má nejvyšší rychlost šíření.
- 4) Lesní požáry se vyznačují rychlým šířením požáru na velkých plochách, které může vést k obklopení nasazených sil a prostředků, návštěvníků lesa. Likvidace požáru je zdoluhavá, nelze zcela vyloučit nové rozhoření ze skrytých míst hoření a musí být zabezpečen dohled proti opětovnému rozhoření.

II.

Úkoly a postup činnosti

- 5) Při průzkumu lesního požáru je nutné zjistit:
  - a) plochu požáru, rychlost a směr jeho šíření s ohledem na meteorologické podmínky a členitost terénu,
  - b) ohrožené objekty (budovy, obce, komunikace, energetická a komunikační zařízení apod.) ve směru šíření požáru,
  - c) překážky, které mohou zabránit šíření požáru,

¹ § 37 zákona č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon), ve znění pozdějších předpisů.

- d) přístupové komunikace, únosnost a průchodnost terénu pro pohyb požární techniky (nebezpečí uvíznutí), případně náhradní přístupové možnosti k místu požáru,
  - e) možnosti zásobování vodou,
  - f) zvážit možnost leteckého průzkumu (např. drony, vrtulník),
  - g) spolupracovat s osobou s místními znalostmi o lese (majitel, správce apod.).
- 6) Při hašení lesního požáru je třeba:
- a) zvolit vhodný druh *požárního útoku* nebo organizovat *požární obranu* s ohledem na šíření požáru a množství sil a prostředků na místě zásahu a dostatku hasební vody; přitom se zaměřit zejména na směry šíření požáru k ohroženým objektům; je třeba včas vyhlásit příslušný stupeň požárního poplachu,
  - b) zajistit likvidaci po větru vznikajících dalších ohnisek a zajistit ochranu zasahujících sil a prostředků (nebezpečí obklopení požárem),
  - c) pokud možno
    - i) vytvořit v dostatečné vzdálenosti ochranný pás nebo proluku s využitím zemědělské a lesní techniky,
    - ii) využít leteckou techniku pro hašení,
    - iii) nasadit k hašení požáru techniku a věcné prostředky úměrné k jeho intenzitě a šíření a k dostatku hasební vody (útočné proudy umožňující lehkou manipulaci a snižující spotřebu hasiva (např. vysokotlaký proud, D proud), jednoduché hasební prostředky (lopaty, tlumnice) a jiné ženijní nářadí,
    - iv) použít prostředky pro zvýšení hasebního účinku vody,
    - v) využívat termokameru k vyhledávání skrytých ohnisek požáru,
    - vi) využít velkokapacitní čerpadla pro zásobování požární vodou.
- 7) Při hašení lesních požárů se velitel zásahu podle rychlosti šíření požáru rozhodne pro jeden z těchto způsobů:
- a) hašení po celé frontě požáru nebo hašení nejprve nejnebezpečnějších míst hoření po stranách a v týlu, s cílem vytvořit proluky na ploše zachvácené požárem a rozdělit hořící plochu na drobné úseky a potom likvidovat požár na těchto úsecích. Tohoto způsobu se užívá při hašení na velké ploše,
  - b) hašení přední fronty požáru a pozdější likvidaci po stranách a v týlu,
  - c) hašení požáru po stranách a postupné zužování požárem zasažené plochy,
  - d) likvidaci hoření po stranách a v týlu a postupné hašení s přiblížením k přední linii fronty požáru, a to větší rychlostí, než je rychlost požáru,
  - e) založením protipožáru na vhodném místě (přírodní nebo umělá překážka - silnice, násep, potok), kde dochází k místní změně směru proudění vzduchu směrem k frontě požáru („nasávání vzduchu požárem“),
  - f) u rozsáhlých požárů zajistit včasné varování, vyrozumění, případně evakuaci požárem ohroženého obyvatelstva nebo uzavření provozu na ohrožených komunikacích s ohledem na šíření požáru a úspěšnost hašení.
- 8) Při nasazení letecké techniky na hašení lesních požárů je nutno stanovit odhozy tak, aby byly prováděny pokud možno podél fronty šíření požáru, převážně s bočním větrem a v dohodě s velitelem zásahu.
- 9) Proluky, jako překážky pro šíření korunového požáru, se vytváří s dostatečným předstihem, podle výšky okolních porostů. Zpravidla stačí vykácet stromy korunami směrem od ohně, při nedostatku času kácíme polovinu stromů na proluce korunami od ohně a druhou polovinu směrem proti ohni a odvětvíme. Při určování proluk využíváme lesních cest, průseků, vodních toků, silnic, železnice, polí, luk a pasek. Přednostně je třeba využít strojního kácení.

- 10) S podzemním požárem se lze setkat obvykle u vyschlých pasek, rašelinišť nebo bahnitě půdy. Je nebezpečné z důvodu propadu do prohořelých dutin vstupovat do místa hořícího podzemního požáru bez zajištění, zejména u podzemních požárů rašelinišť. Podzemní požár uhasne často sám, jakmile narazí na překážku - značně mokré vrstvy, podzemní prameny, jíly, písky, zemité nebo skalnaté podloží. Pro jeho lokalizaci je vhodné vyhloubit rýhy nebo příkopy, a to až na spodní vodu nebo minerální (nehořlavé) podloží nebo rozebrat ženíjnou technikou kořenové valy.

III.

Očekávané zvláštnosti

- 11) Při lesních požárech je nutno počítat s následujícími komplikacemi:
- a) u požárů ve vegetačním období je nebezpečí způsobení škod zásahem na sousedících polích v důsledku zajištění příjezdu na místo zásahu (zajistit dokumentaci škod),
  - b) uvíznutí požární techniky na nedostatečně únosném povrchu nebo polních a lesních cestách,
  - c) zasažení sil a prostředků požárem při náhlé změně směru nebo síly větru nebo při nesprávném umístění požární techniky,
  - d) přítomnost elektrického vedení - *nebezpečí úrazu elektrickým proudem*,
  - e) poškození hadicového vedení, nedostatek hadic,
  - f) nedostupnost požáru mobilní požární technikou, možná změna průjezdnosti terénu během zásahu,
  - g) *nebezpečí fyzického vyčerpání a nebezpečí přehřátí*, fyzicky náročné přesunování na velké ploše,
  - h) velké nároky na síly a prostředky, stravování, pohonné hmoty a hasební vodu při dlouhotrvajícím zásahu, zvýšená poruchovost požární techniky,
  - i) *nebezpečí ztráty orientace* nebo *nebezpečí pádu* ve složitém terénu a v noci,
  - j) *nebezpečí výbuchu výbušných látek a pyrotechnických směsí* ve vojenských prostorech,
  - k) nebezpečí padajících kamenů, odštěpujících se částí skal na příkrých stráních,
  - l) nebezpečí pádu poškozených stromů nebo jejich částí,
  - m) vznik komínového efektu na příkrých stráních,
  - n) ohrožení budov, dopravních cest nebo intravilánu obcí ve směru šíření požáru a nutnost přijetí opatření na úseku ochrany obyvatelstva (varování, vyrozumění, evakuace),
  - o) nutnost dohledu proti opětovnému rozhoření a problémy s jeho zajištěním,
  - p) špatné pokrytí signálem spojových prostředků (rádiové, mobilní telefony) – posílit radiovou síť (IDR opakovač, zvýšení dosahu signálu buňky pro mobilní telefony apod.).